

Suurat Al-Axzaab

سُورَةُ الْأَحْزَابِ

Magaca Eebe yaan ku billaabaynaa ee Naxariis guud iyo mid gaaraba Naxariista.

1. Nabiyow ka dhawrso (ka yaab) Eebe hana adeecin Gaalada iyo Munaafiqiinta, Eebana waa oge falsan.

2. Raacna waxa lagaaga waxyoon xagga Eebahaa, Eebana waxaad camal falaysaan waa ogyahay.

3. Talana Saaro Eebe, Eebaana ku filan wakiile.

4. Mayeelin Eebe Laba qalbi Ruux Laabtiis, mana yeelin Haweenkiina aad dihaaraysaanna (ku dhaaranaysaana) Hooyooyinkiin oo kale, mana yeelin kuwaad sheegateenna Caruurtiinna oo kale, taasi waa hadalka afkiinna uun Eebana wuxuu sheegi xaqa-isagaana ku hanuuniya Jidka (toosan).

5. Ugu yeedha kuwaas Aabayaalkood saasaa ku cadaalo badan Eebe agtiise-hadaydaan aqoonin aabayaalkoodna waa walaalihiinna Diinta iyo Sokeeyihiinna, Korkiinana dhib ma saara waxaad ku gaftaan, hasayeeshee waxay u kasto Quluubtiinu (yaa laydin waydiin) Eebana waa dambi dhaafe Naxariista.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۗ

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي جُوفِهِ ۚ وَمَا جَعَلَ

أَزْوَاجَكُمْ الَّتِي تَظَاهَرُونَ مِّنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ

أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ

يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٤﴾

أَدْعَوْهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ

فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ

فِي الدِّينِ وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ

فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ ۚ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ

وَكَانَ اللَّهُ عَظِيمًا رَّحِيمًا ﴿٥﴾

Suuraddan waxaa lagu magacaabaa Suuratu Axsaab, Eebana wuxuu Nabiga Muxamed ah (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) u dardaarmay Cabsida Eebe iyo inuusan Adeecin Gaalada iyo Munaafiqiinta, raacana waxa Eebe U waxyooday, talana saarto Eebe isagaa ku filan wixii loo talo saartee. Waxaana jirta inaan Laabu Laba qalbi lahayn. Haweenka lagu sheego inay Hooyo lamid yihiinna Hooya ma noqdaan, Caruurtaad sheegataan idinkood dhalinna Ilmihiinii dhabta ahaa ma aha'ee waa in Aabahood loogu yeedho, Hadaydaan aqoonna waa walaalihiina Diinta Islaamka. Gafna Eebe Dadka uma qabto waxaase loo qabtaa wuxuu qalbigoodu u kaso. Nabigana (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) Wuxuu yidhi: Eebe sarreeye wuxuu umadda ka saamaxay gafka, Halmaanka iyo waxa laguqasbo.

Waxaa wariyey Bukhaari. Al-Axzaab (1-5).

6. Nabigaa uga Roon (Turid badan) Mu'miniinta Naftooda, haweenkiisuna waa Hooyooyinkood, Qaraabaduna iyagaa qaarkood qaarka kale kaga Mudan Kitaabka Eebe, Mu'miniinta (kale) iyo Muhaajiriinta, inaad wanaag u fashaan gargaarayaashiina mooyee, Xukunkaasna wuxuu ku Qoran yahay Kitaabka.

الَّتِيْ اُوْلُوْا بِالْمُؤْمِنِيْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهُمْ
اَمْهَنُهُمْ وَاُوْلُوْا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ
اِلَّا اَنْ تَفْعَلُوْا اِلَىٰ اَوْلِيَآئِكُمْ مَّعْرُوْفًا
كَانَ ذٰلِكَ فِى الْكِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿٦﴾

7. «Xusuuso» markaan ka qaadnay Nabiyada ballankoodii iyo adiga iyo Nuux, Ibraahim, Muuse iyo Ciise Ibnu Maryam, oo ka qaadnay Ballan adag.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّنَّ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ
وَإِبْرٰهِيْمَ وَمُوسٰى وَعِيسٰى ابْنَ مَرْيَمَ وَاَخَذْنَا مِنْهُمُ
مِّيثَاقًا غَلِيْظًا ﴿٧﴾

8. si Eebe u warsado kuwa Runlayaasha ah Runtooda, Gaaladana wuxuu u darbay Cadaab daran.

لِيَسْئَلِ الصّٰدِقِيْنَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَاَعَدَّ لِكٰفِرِيْنَ
عَذٰبًا اَلِيْمًا ﴿٨﴾

9. Kuwa (xaqa) rumeeyow xusuusta Eebe siduu idiinku Nicmeeyey, markay Junuud (Askar) idiin timid markaas oon ku diray Dabayl iyadoy aydaan arkayn, Eebana waxaad Camal falaysaan waa arkaa.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ
اِذْ جَآءَكُمْ جُنُوْدٌ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا وَجُنُوْدًا
لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا ﴿٩﴾

10. xusuusta markay idinkaga yimaadeen Kor iyo hoosba, Indhuhuna Ii-sheen Quluubtuna dhuunta gaad-hay Eebana aad u maleyseen malooyin.

اِذْ جَآءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلِ مِنْكُمْ
وَإِذْ رَاغَتِ الْاَبْصٰرُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوْبُ
الْحَنَاجِرَ وَنَظَنُوْنَ بِاللّٰهِ الظُّنُوْنَ ﴿١٠﴾

Nabiga rumeyntiisa iyo adeeciddiisa yaa Mu'miniinta uga xaq badan Naftooda. Haweenka Nabigana waa Hooyooyinka Mu'miniinta Qaraabaduna waxay mudan tahay dhawrid. Eebe waxaa kale oo inoo cadeeyey inuu ballan adag ka qaaday Nabiyadii si ay xaqa u gutaan siiba Nabi Muxamad, Nuux, Ibraahim, Muuse iyo Ciise, si ruuxa runlaha ah Khayr loogu abaalmarayo loona warsado, Gaaladana loo Ciqaabo, Eebana Mu'miniintii ree Madiino ee Nabigu la noolaa wuxuu xusuusiyey Dagalkii Xisbiyadu ay dhan kastaba kaga yimaadeen Madiino oo aad loo cabsaday Indhuhuna taagmeen Wadnuhuna Dhuunta yimid, Eebana shar laga malaystay markaas Dabayl iyo Col aan la arkayn Gaaladii Eebe ku diray Mu'miniintiina ugargaaray. Al-Axzaab (6-10).

11. Halkaasaa lagu imtixaamay Mu'miniinta Gilgiliid daranna lagu gil gilay.

هٰذَا لِكِ اَنْبِئِ الْمُؤْمِنُوْنَ وَزَلُّوْا زَلٰلًا شَدِيْدًا ﴿١١﴾

12. Markey Munaafiqiintu lahaayeen iyo kuwa Quluubta ka buka Eebe iyo Rasuulkiisu waxaan dhagar ahayn nooma yaboohin.

وَلَا يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

13. markay qayb ka mid ah lahayd ree Madiinow meel aad kunagaataan (goobta) dagaalka ma jirto, ee noqda (xagga Madiino) koox iyaga ka mid ahna waxay idan warsan nabiga iyagoo dhihi Guryihiibaa naga dayacnaa, mana dayacna ee waxaan carar ahayn ma rabaan.

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مَقَامَ لَكُمْ
فَارْجِعُوا وَاسْتَشِذْنَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ الَّذِي يَقُولُونَ
إِنْ يَأْتِنَا غُورَةٌ وَمَا هِيَ بِغُورَةٍ إِنْ يَرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

14. Haddii loogu soo galo Magaalada dhan kasto, markaas la warsado Gaal-nimo way la imaan lahaayeen, waxaan wax yar ahaynse kuma dhexnagaadeen.

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ
لَأَنفَرُوا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا بَسِيرًا ﴿١٤﴾

15. Horay waxay ugu ballantameen inayan cararin, Ballanka Eebana waa lays warsan.

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَ اللَّهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُؤْتُوا
الْأَذْنَ بَرًّا وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٥﴾

16. waxaad dhahdaa carar aad geeri ka carartaan ama dil wax idiinma taro wax yar waxaan ahayna laydiin ku raaxeyn maaayo (adduunka).

قُلْ لَنْ نَنْفَعَكُمْ الْفِرَارَ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ
أَوْ الْقَتْلِ وَإِذَا لَمْ تَمُوتُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾

17. dheh yaa idinka ilaalin Eebe had-duu dhib idiin la doono, ama naxariis, wax Eebe ka soo hadhay oo sokeeya ama gargaare ahna heli meysaan.

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا
أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لِمَنْ دُونَ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾

Sida dhabta ahna waa la imtixaanay Mu'miniinta kuwii Niyadda ka bukayna waxay muujiyeen in Eebe Iyo Rasuulkiisu Khiyaameen, waxayna ka codsadeen Saaxiibadood inay Goobta Dagaalka iskaga baxaan kuna noqdaan Magaalada Madiino oo Muslimiintu daafacayeen, qaar ka mid ahna Nabigay fasax warsadeen iyagoo sheegi in Guryuhu ka dayacanyihiin, dhab ahaanna waxay dooni Carar, haddii loo soo galo oo Gaalooba ladhahana way golaan, maxayse nolol adduun taraysaa yaase Eebe ka celin ciddii burisa ballaankiisa, Carar miyaase wax tari Ciddeese Eebe ka sokow Khayr iyo Dhib karta, yaase gargaare ah Eebe mooyee. Al-Axzaab (11-17).

18. Dhab ahaan yaa Eebe u ogyahay kuwa reebayaalka ah (ku cabsiinta dagaalka) oo idinka mid ah iyo kuwa ku dhaha Walaalhooda (munaafiqiinta ah) noo imaadda Dagaalkana ma taagan wax yar mooyee.

﴿ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّظِينَ مِنكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ
هَلْهُمْ إِنْسَاءٌ وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴾ ﴿١٨﴾

19. way idinkala bakhayli (wanaaga) marka cabsi timaadna waxaad arki iya-goo ku soo eegi indhahooduna wareegi sida mid Geeri hayso, marka cabsidu tagtana waxay idiinkugu Dhibaan Car-rabo afbadan, isagoo idinkala bakhayli khayrka, kuwaasi ma rumeynin (xaqa) waana Hoobiyey Eebe camalkooda arrintaasuna waa u fududahay Eebe.

20. waxay malayn inayan tagayn Xisbiyadu (colalka) waxayna Jecel-yihiin in marka Cololku yimaadaan ay baadiyaha jiraan ay warkiina warsa-daan, hadday idiin joogaana ma dagaa-lameen wax yar mooyee.

Jahaadka iyo Difaaca Dalka Islaamka waa Jid adag'mana aha in Dadka la reebo oo cabsi galin iyo Waswaas iyo Balaayo iyo Baasbaa dhacay lagula dhex jiro Muslimiinta'sidii Munaafiqintii Khayrka la necbayd Mu'miniinta ee Fulayaasha ahaa, indhaha Galka ka rogi jiray sida ruux Sakaraad hayo. marka Nabadda ahna Xan iyo Dhib u la jooga Mu'miniinta, jeclaana in marka Magaalada Madiino iyo Dhulka Islaamka la soo weerari ay baadiyo ku maqnaadaan waydii'ayaana warka Muslimiinta'hadday joogaana wax matareen. Al-Axzaab (18-20).

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفَ رَأَيْتَهُمْ يَقْظُونَ
إِلَيْكَ تَدْرُؤًا وَعَيْنُهُمْ كَالَّذِي يَعْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ السَّحَابِ
فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ
أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِسُوا فَأَحْبَطَ
اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

يَحْسِبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَدْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابَ
يَوَدُّوْنَ لَوْ أَنَّ هُمْ بِأَدْوَمٍ فِي الْأَعْرَابِ يَسْتَلُوتُ
عَنْ أُنْسَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ
مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

21. waxaa idinku sugan Rasuulka Ee-be Kudayasho wanaagsan, ruuxii ra-jayn Eebe iyo Maalinta Aakhiro, Ee-bana xusa in Badan.

22. markay Mu'miniintu arkeen Xis-biyadii (colkii) waxay dhaheen kan waa wixii Eebe iyo Rasuulkiisu noogu yaboohaan, runbuu sheegay Eebe iyo Rasuulkiisu, waxaan Iimaan iyo Hogaansan ahayna uma siyaadinin.

23. Mu'miniinta waxaa ka mid ah Rag ka rumeeyey waxay Eebe kula ballan-tameen, waxaana ka mid ah mid Gutay Ballankii (Ajashiisii) waxaana ka mid ah mid sugi mana ayna badalin.

24. in Eebe ka abaalmaryo Runlow-yaasha Runtooda, oo cadaabana Munaafiqiinta, hadduu doono, ama ka

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ
يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَمَا زَادَهُمْ
إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ
فِيهِمْ مَن قَضَىٰ حُبَّهُ، وَمِنْهُمْ مَن يَنْظُرُ
وَمَا بَدَلُوا أَبَدًا ﴿٢٣﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ
الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ كَانَ

toobad aqbaloo, Eebana waa dambi-dhaaf badane Naxariista.

عَفْوًا رَجِيمًا ﴿٢٤﴾

Waxaa ku waajib ah ruuxa Mu'minka ah inuu ku daydo Rasuulka Eebe Hadalka, Ficilka, Akhlaaqda iyo wax kasta oo wanaag ah, sida samirka, Adkeysiga Jahaadka iyo wixii la mid ah, waxayna calaamo u tahay Eebe ka yaabid iyo darbasho Maalinta Qiyaame'ruuxa Mu'minka dhabta ahna waa inuu Rumeeyaa yabooha Eebe iyo Rasuulkiisa, sida caadada Mu'miniinta waa inay oofiyaan Ballan qaadka Eebe xaataa in xaqa Difaaciisa lagu dhinto'siday faleen Asaxaabtii Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) si Eebe ruux walba u abaal mariyo. Al-Axzaab (21-24).

25. Eebe wuxuu ku celiyey kuwii Gaa-loobay cadhadoodii, wax khayr ahna mayna gaadhin, Eebaana ka kaafiyey Mu'miniinta Dagaal, Eebana waa xooqbadane adkaada.

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَيْظِهِمْ لَمَنْ بَلَغُوا خَبَرًا وَكُفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٢٥﴾

26. kuwii u kaalmeeyey ehlu Kitaabka ahaana wuxuu ka soo dajiyey (ka soo saaray) Dhufaysyadoodii, wuxuuna ku tuuray Quluubtooda argagax, koox ka mid ah waad dilaysaan, Kooxna waa Qafaalanaysaan.

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَهَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَّاصِهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾

27. wuxuuna idin dhaxalsiiyey Dhul-koodii Guryahoodii iyo xoolahoodii, iyo Dhul aydaan hadda ka hor ku joogsan, Eebana wax kasta (oo uu doono) wuu karaa.

وَأَوْزَنَكُمْ أَرْضَهُمْ وِدْيَتَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَنْطُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٢٧﴾

Eebe wuxuu ka warramay in cadawgii isu soo bahaystay baabi'inta Rasuulka iyo Mu'miniinta Magaalada Madiinana hareereyey ay hongooheen'lana noqdeen cadhadii iyagoon wax gaysan, Mu'miniintiina Eebe ka kaafiyey Dagaal, iyo inuu Yuhuudii ku balan furtay Nabiga iyo Asxaabtiisana laga saaray Dhufaysyadoodii wax la laayay iyo wax la qafaashayna laga dhigay, Dhulkay dulmiga la joogeenna loo soo celiyey Mu'miniinta, Ballan jabinta iyo Khiyaamadana waa shaqada Yuhuudda, waxaana Yuhuud xukun caadil ah ku xukumay Sacad Binu Macaad. Al-Axzaab (25-27).

28. Nabiyoow ku dheh Haweenkaaga haddaad tihii kuwo dooni Nolosha adduunyo iyo Quruxdeeda kaalaya waan idin gacan marin si quruxsanna idiinsiideyne.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزَوِّجَكِ إِنْ كُنْتِ تُشْرِكِينَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْتِ أُمْتِعْكَ وَأُسرِّحْكَ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾

29. Haddaadse tihii kuwo dooni Eebe iyo Rasuulkiisa iyo Daartii Aakhiro Eebe wuxuu u darbay Haweenka wanaagga fala oo idinka mid ah ajir wayn.

وَلَنْ كُنْتِ تُشْرِكِينَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَالذَّارُ الْآخِرَةُ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

30. Haweenka Nabigow tiinii la timaadda xumaan cad waxaa loo laa-laabi cadaabka arrintaasna waa u fududahay Eebe.

يُنْسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَحِشَةٍ مَبِينَةٍ
يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَذَلِكَ ذَلِكَ

عَلَى اللَّهِ لَيْسَ إِذَا

31. Tiise adeecda Eebe iyo Rasuulkiisa oo camal fiican fasha waxaan siinaynaa Labo ajir, waxaana u darbaynaa Rizqi wanaagsan.

وَمَنْ يَفْعَلْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ

صَلِحًا نَوَدَّهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا

كَرِيمًا

Aayadahan waxay waanin Haweenkii Nabiga illeen waa banii aadmiye'wuxuuna Eebe kala doorgaliyey inay dhalanteedka adduunka iyo quruxdiisa iyo Eebe iyo Rasuulkiisa iyo Daar aakhiro kala doortaan, oo hadday adduunyo rabaan uu Nabigu si quruxsan u siidayn, hadday wanaag falaana Eebe si fiican ku abaalmarin, tii iyaga ka mid ah oo xumaan cad la timaadana (Eebe waa ka koriyey) si daran loo ciqaabi, tiise Eebe iyo Rasuulkiisa adeecda camal fiicanna fasha Eebe siin ajir badan iyo Khayr. Al-Axzaab (28-31).

32. Haweenka Nabigow ma tihidiin sida Haweenka kale haddaadse dhowrsataan hadalka ha nuglaynina oo uu damco midka qalbiga ka buka, hadal wanaagsanna ku hadla.

يُنْسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ

إِن نَأْفِقِينَ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ

الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا

33. kuna sugnaada Guryihiinna, hana u wareegaysanina (idinko isfaydi) sidii jaahiliyadii horraysay, Salaadana ooga, Sakadana bixiya, Eebe iyo Rasuulkiisana adeeca, Eebe wuxuu uun dooni inuu xumaanta idinkatagsiyo (fogeeyo) dambiga, Ehelubaytkow idinna daahiryeeelo.

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ

الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ

وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ

عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

34. xusuustana waxa lagu akhrin Guryihiin oo aayaadka Eebe ah iyo Sunada (Nabiga). Eebana waa wax walba oge Xeeldeher.

وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ

اللَّهِ وَالْحِكْمَةَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا

35. Raga Muslimiinta ah iyo Haweenka Muslimaadka ah, Ragga Mu'miniinta ah iyo Haweenka Mu'minaadka ah, Ragga Eebe adeeca iyo Haweenka adeeca, Ragga Runlowga ah iyo Haweenka Runloowga ah, Ragga Samra iyo Haweenka Samra, Ragga u khushuuca Eebe iyo Haweenka u khushuuca, Ragga Sadaqaysta iyo Haweenka Sadaqaysta, Ragga Sooma iyo Haweenka Sooma, Ragga isdhawra iyo

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ

وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ

وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ

وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ

وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّادِقَاتِ

فَرُوحَهُمْ وَالْحَقِيقَاتِ وَالذَّاكِرِينَ

اللَّهُ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ

Haweenka isdhawra, iyo Ragga imbadan Eebe xusa iyo Haweenka inbadan xusa, wuxuu Eebe u darbay Dambi dhaaf iyo ajir weyn.

مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

Aayadahan waxay si gaar ah u guubaabin una Hanuunin Haweenkii Nabiga ee Joogay Guriga daahirka ah si Haweenka kale ee Muslimiinta ah ugu daydaan'waxaana loo sheegay inayan la mid ahayn Haweenka kale, kana fogaadaan wareeg iyo hadal nugul oo kuwa jirran waxgaliya ee ay hadal wanaagsan ku hadlaan'ayna isasturaan ooyan noqon sidii Jaahiliyadii hore. Nasiib darro waxaa dhacday Jaahiliyad ka daran tii hore oo qaawisay Haweenkii kana dhigtay badeeco la gado, Jidhkooda ka ganacsada, taasina waxay khatar ku tahay nolasha bini aadmiga, Salaad, Sako, Eebe iyo Rasuulkiisa adeecidna laga helo Si Eebe xumaanta uga dheereeyo iyagoo xusuusan Nicmada Eebe Iyo Nabinimada Guryahooda ku sugan iyo Quraanka lagu akhrin'Eebana wuxuu ku abaal marin ajir wayn Muslimiinta, Mu'miniinta dhawrsadaayaashaah, Rumeeyayaasha, Samirlowyaasha, kuwa khushuuca, kuwa Sadaqaysta, kuwa Sooma, kuwa isdhawra iyo kuwa badiya xuska Eebe. Al-Axzaab (32-35).

36. kuma haboona (umana banaana) nin Mu'min ah iyo Haweenay Mu'minad ah Marka Eebe iyo Rasuulkiisu wax kukumayaan Inay khiyaar u yeeshaan amarkooda, ruuxiise caasiya Eebe iyo Rasuulkiisa wuxuu dhumay dhumid Cad.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴿٣٦﴾

37. (xusuuso) markaad ku lahayd kii Eebe u Nicmeeyey, adna aad u nicmaysay (Zayd BinuXaarithah) hayso Haweenaydaada Eebana ka yaab, Naftaadana aad ku Qarinaysay wax Eebe Muujin, ood kana cabsanaysid Dadka (xishoonaysid) Eebaana u muta in laga cabsado (lagana xishoodo) markuu Zayd dantiisii ka dhamaaystayna (isfureenna) aan kuu guurinay si ayan wax dhib ah u ahaanin Mu'miniinta (hadday guursadaan) Haweenka ay fureen kuway Wiilal ka dhigteen (iyagoo dhalin) amarka Eebana waa kii la Fu-liyo.

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَنْزُوجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾

Aayadda hore waxay caddayn inaan ruuxna u bannaanayn inuu khilaafu waxa Eebe iyo Rasuulkiisu fureen oo xukun ah wax khiyaar iyo door doorasha ahna ayan xaq u lahayn'ruuxii amarka Eebe iyo Rasuulkiisa Caasiya oo khilaafana waa ruuxdhumay oo Jidka xaqaha ka leexday, aayadaha kale waxay ka qisoon in asaxaabi la dhihi jiray Zayd oo Nabigu (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) ka wiil yeeshay waqti hore uu guursaday Haweenay la dhihiJiray Saynab, isna neceen muddo ka dib, markaas uu Nabiga Kala tashaday, Nabiguna faray inuu haysto Xaaskiisa Eebana ka yaabo, haseyeeshee Eebaa Nabiga ku yar canaantay maxaayeelay Eebaa Nabiga tusiyey inuu guursan markay is furaan, si uu caadadii Jaahiliyadda u buriyo, Aayaddana kuma sugno wax warka lagu badiyo'Eebana wuxuu doono yuu xukumaa oo falaa, waxaana waajib ah inaan rumeeyno.

Caa'isha waxaa laga wariyey (Eebe haka raalli noqdee) Inay tidhi: Hadduu Nabigu (Naxariis iyo nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee)

Wax loo waxyooday qarin wuxuu qarin lahaa aayaddan. Al-Axzaab (36-37).

38. Nabiga korkiisa dhib ma aha waxa Eebe u Banneyey, waana Jidkii Eebe ee Dadkii tagay ee hore amarka Eebana waa qadar Xukuman.

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾

39. (waxaa amaan mudan) kuwa gaadhsiiya (Dadka) Fariimaha Eebe kana cabsada Eebe, oon kana cabsan Axad ka soo hadhay, Eebaana ku filan, Xisaabiye (Kaalmayn).

الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رَسُولَ اللَّهِ وَيُحْشَوْنَهُ وَلَا يُحْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكُنْ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

40. ma aha (Nabiga) Muxamad ah aabaha Ruux rahiina ka mid ah, laakiin waa Rasuulkii Eebe iyo Khatimidii Nabiyada, Eebana wax walba waa ogyahay.

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

41. kuwa xaqa rumeeyow xusa Eebe wax badan.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَبِيرًا ﴿٤١﴾

42. weyneeyana Aroortii iyo Galabtii.

وَسَبِّحْهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾

43. Eebana waa kan idiin naxariista Malaa'igtisuna idiin ducaayo, si uu idiin ka bixiyo Mugdiyaasha idiin kuna bixiyo Nuurka, waana kan u Naxariista Mu'miniinta.

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

44. Bariidadoodu Maalintay Eebe la kulmi waa Salaan, wuxuuna u darbay ajir weyn.

يَحْتَسِبُ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

Wax Eebe xalaaleeyey Nabiga wax kama saarra'illeen amarka isagaa iska leh, hor iyo Dibee, waxaana amaan mudan kuwa fariinta xaqa ah ee Eebe gaadhsiiya Dadka kana yaaba Eebe kaliya wax ka soo hadhayna aan ka cabsanayn Eebana ku filan wakiil gargaarah oo xisaabiya, tan kale waxay sheegi Aayadda Afartanaad inuusan Nabigu Aabo u ahayn Ragga ee u yahay Rasuulkii Eebe ee lagu khatimay Nabiyada, Eebana wax walba waa daalacdaa, waase in xuska Eebe la badiyaa Wakhti kasta, si Eebe noogu naxariisto Malaa'igtuna noogu ducaayo, Nuurna u helo mugdigana uga baxno, Maalintaan lakulanana uu inoo naxariisto Nabad galyo iyo Ajir wayna inoo siiyo. Al-Axzaab (38-44).

45. Nabiyyow waxaanu kudirray adoo marag ah, oo bishaarayn oo digi.

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

46. oo Dadka Eebe ugu yeedhi Idankiisa, oo siraad ifi ah.

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

47. ee u bishaaree Mu'miniinta inay xaga Eebe ku leeyihiin fadli (dheeraad) weyn.

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾

48. hana,adeecin Gaalada iyo Munaafiqiinta,dhibkooda iska gudub (hana u aabayaelin) Eebana talo Saaro isagaa ku filan wakiile.

وَلَا تُطِيعُوا الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَدَعُوْا اٰذَنَهُمْ
وَتَوَكَّلْ عَلٰى اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾

Eebeheen wuxuu u diray Dadka dhammaantiis Nabiga Muxamed ah (Naxariis iyo Nabadgalyo korkiisa Eebe ha yeelee) isagoo marag ah oo ubishaarayn Mu'miniinta una digi gaalada, xaqana Dadka ugu yeedhi'Isagoo Nuur cad oon mugdi ku jirin ah, Eebana wuxuu faray inuu u sheego Mu'miniinta wanaaga Eebe u darbay iyo inuusan gaalada iyo Munaafiqiinta warkooda uusan adeecin isagana jeedsado,Eebana talo saarto'illeen isagaa ku filan talo saarashree.

Cadha Binuu Yasaar waxaa laga wariyey inuu yidhi: Waxaan la kulmay Cabdullaahi Binu Camar Binu Caas, waxaana idhi liga warran tilmaanta Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo korkiisa Eebe ha yeelee) Tawreed dhexdeeda' wuxuuna yidhi Eebaana ku dhaartaye wuxuu ku tilmaamanyahay Tawreed Tilmaamihiisa Quraanka qaarkood. Ibnu Cabaas wuxuu yidhi: Markay soo dagtay aayadda (Nabiyoow anagaa ku diray adoo marag ah..) oo uu ahaa Nabiguna kii faray Cali iyo Macaad (Eebe ha raalli noqdee) inay aadaan Yaman yaa wuxuu ku yidhi (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee): Taga Bishaareeyana'hana eryina, Fududeeyana'hana adkeynina'waxaa laygu soo dajiyay (Aayadane).

Waxaa wariyey Ibnu Abiixaatim iyo Dhabaraani. Al-Axzaab (45-48).

49. Kuwa (xaqa) rumeeyow hadaad guursataan Haween Mu'minaad ah markaas aad furtaan taabasho horteed, wax cidda ah kuma lihidin korkooda oy tirsan,ee gacan mariya una siidaaya si quruxsan.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ
تَطَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمْسُوْهُنَّ فَمَا لَكُمْ
عَلَيْهِنَّ مِنْ عَدُوٍّ تَعْتَدُوْنَهَا فَمَتَّعُوْهُنَّ وَسِرَّحُوْهُنَّ
سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿٤٩﴾

50. Nabiyow waxaan kuu banaynay Haweenkaaga aad sisay meherkoodii iyo waxaad hanatay (Xagga gaalada) oo Eebe kugu soo celiyey,iyo Gabdhaha Adeerkaa, Gabdhaha Eedadaa, Gabdhaha Abtiyadaa, Gabdhaha Habar-yarahaa oo kula soo hijrooday, iyo Haweenay Mu'minaad ah hadday Nafteeda Nabi u hibayso, hadduu doono inuu guursado Nabigu.iyadoo gaar kugu tahay Mu'miniinta ka sokow, waan ognahay waxaan ku faralyeelay Mu'miniinta xagga Haweenkooda, iyo waxa gacantoodu hanato, si aan korkaaga dhib u ahaan, Eebana waa dambi dhaafe Naxariista.

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَحْلَلْنَا لَكَ اَزْوَاجَ الَّذِيْنَ ءَايَتَتْ
اَزْوَاجَهُمْ وَمَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ وَمَا اَفَاءَ اللّٰهُ
عَلَيْكَ وَبَنٰتِ عَمَلِكِ وَبَنٰتِ عَمَلِكَ
وَبَنٰتِ خَالِكَ وَبَنٰتِ خَلْدِكَ الَّذِيْ هَاجَرَ
مَعَكَ وَاَمْرًا مُّؤْمِنَةً اِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ
اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ اَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ
مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِيْ اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
اَيْمٰنُهُمْ لِكَيْلَا يَكُوْنَ عَلَيْكَ حَرَجٌ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٥٠﴾

Aayadahan waxay warrami xagga Guurka iyo Furidda'iyo inaan Haweenay la furay taabasho horteed wax cidda ah korkeeda ahayn, tan kale waxay caddayn waxyaalaha guurka ku saabsan oo Eebe u banneeyey Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo korkiisa Eebe ha yeelee) iyo Mu'miniinta'wax Nabiga ku Gaar ah iyo wax guud ahaaneedba, iyo meherku yahay lagama maarmaan, siduu Nabigu yidhi: (Naxariis iyo Nabadgalyo korkiisa Eebe ha yeelee) dayday Kaatun Bir ahna ha ahaatee (Meher) kuwana wuxuu isugu guuriyey inuu Quraanka baro, taasina waa xurmeynta Haweenka iyo qaddarintooda.Al-Axzaab (49-50).

51. Waad dib dhigi taad doonto. waadna soo dhaweyn taad doonto oo ka mid ah kuwaad ka fogaatay dhibna korkaaga ma aha.

saasaana u dhaw inay indhahoodu qabowsadaan ooyan murugoon oy raali ku noqdaan waxaad siisay dhamaantood, Eebana waa ogyahay waxa Quluubtiina ku sugan, Eebana waa oge Dulqaad leh.

52. kuuma banaana Nabiyow Haweenka (kale) mar dambe iyo inaad Haween kale ku badasho si kasta ood ula yaabto Quruxdooda waxaad hanato mooyee (oo Gaalo laga helo) Eebana wax walba waa ilaaliye.

Aayadahan waxay ka warrami Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo korkiisa Eebe ha yeelee) iyo Haweenkii-sii, iyo inay Nabiga u banaanayd inuu siduu rabo ulanoolaado Haweenkiisa, si iyaguna ayna u margin, una raalli noqdaan, Eebana wuu daalacan waxa Quluubta ku sugan. wuxuuna Eebe ku abaalmariyey Haweenkii Nabiga inayna Nabiga u bannaanayn Guur Haween kale, iyo inuu furo Haweenkiisa oo kuwo kale ku badalo, maxaayeelay Imtixaanbay soo mareen kana gudbeen waxayna noqdeen Hooyoyinkii Mu'miniinta, saasna waxaa qaba Ibnu Cabaas, Mujaahid, Daxaak, Qataade Xasan, Ibnu Jariir iyo Culimo kale oo badan. Al-Axzaab (51-52).

﴿ تَرْجِي مَنْ شَاءَ مِنْهُمْ وَنُؤِي إِلَيْكَ مَنْ شَاءَ
وَمَنْ ابْغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ
أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَأَ عَيْنَهُمْ وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَبِرَّصِدِكَ
بِمَاءِ آيَاتِهِمْ كُتُبُهُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ ۖ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾

﴿ لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِنْسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ مِنْ
مَنْ أَنْزَلْنَا وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
بِيَمِينِكَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥٢﴾

53. kuwa (xaqa) rumeeyow ha galina Guryaha Nabiga in cunno leydiinku Idmo (yeedho) mooyee idinkoon sugayn Bislaadkiisa. hasaayeesh ee marka laydiin yeedho gala, markaad cuntaanaa socda hanasugina sheeko, Illeen taasi waxay dhibi Nabigee wuuna idinka xishoone Eebese xaqa kama xishoodo, haddaad wax warsataan Haweenka (Nabigana) ka warsada Xijaab gadaashiis. saasaa u daahirnimo badan (ufiican) Quluubtiina iyo Quluubtoodaba, xaqna uma lihidin inaad dhibtaan Rasuulka Eebe ama aad Guursataan Haweenkiisa Gadaashiis waligeed. arrintaasuna way ku wayn tahay Eebe agtiisa.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُدْعَبَ لَكُمْ إِلَيَّ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرِهَا إِنَّهُ
وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا
وَلَا مَسْتَعْسِينَ لِجِدِّثٍ إِنَّ ذَلِكَ كَانَ يُوَدَّىٰ
النَّبِيِّ فَيَسْتَجِيءُ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَجِيءُ
مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَأَلُوهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ
اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكُحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا
إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

54. Haddaad muujisaan wax ama qarisaan Eebe waa wax kaste oge.

﴿ إِنْ تَبَدُّوا شَيْئًا أَوْ خَفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

55. Korkooda (Haweenka) dhib kama Saarra Aabayaalkood, Wiilashooda, Walaalahood, Wiilasha Walaalahood, Wiilasha Walaashood, Haweenkooda (Mu'miniinta ah) iyo waxay hanatay Gacmahoodu, kana dhawrasada Eebe, Eebe wax kaste wuxuu u yahay Marage.

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيءِ آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ
وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَخَوَاتِهِنَّ
وَلَا نِسَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا مَمْلُوكَاتٍ أَيْمَنَهُنَّ وَأَتَقِينَ اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

Mahaboonu in guriga Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) Lays ka galo Idan la'aan iyo isagoon cunto laysugu yeedhin, aadaabtuna waa in marka marti qaadku dhamaado loo fududeeyo Dadka Guriga een sheeko la wadin'Gaarahaan waxaa lagu sii adkeeyey Guryihii Nabiga ee waxyigu ku soo dagayay, Nabiguna uu ka xishoonayay bixinta, Eebese xaqa kama xishoodo, waxaana Asluub fiican ah in marka Haweenka la warsan alaab iyo wax lamid ah laga warsado meel asturan gadaasheed iyo xushmad sidii Haweenkii Nabiga Eebe ku caddeeyey'saasaana qalbiga uroon, mana banaana in Rasuulka Eebe la dhibo ama Haweenkiisii La guursado Gadaashiis, maxaayecelay waa arrin ku wayn Eebe agtiisa, Eebana wax kasta waa ogyahay, hasa yeeshee Haweenka Dhib kama Saarra ragga aan ubanaanayn inay guursadaan sida Aabbe, Wiilkeeda, Walaalkeed, iyo wixii lamid ah sidoo kale Haweenka Mu'miniinta ah ee sharafta leh.

Rasuulkuna (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) wuxuu yidhi: Haddii la iigu yeedho Cudud waan ajibi, haddii la iihadiyeeyo Mijinna waan aqbali, ee markaad faaruqdaan wixii laydin ku yeedhay ka fududeeya Qoyska Guriga leh una kala taga Dhulka. wataas asluubta iyo sharafta Islaamku. Al-Axzaab (53-55).

56. Eebe iyo Malaa'igtiisu waxay ku sallin (amaani) Nabiga, ee kuwa (xaqa) rumeeyow ku Salliya korkiisa oo salaama Salaan.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

57. kuwa dhiba Eebe iyo Rasuulkiisa wuu lacnaday Eebe Adduun iyo Aakhiroba, wuxuuna u darbay cadaab wax dulleeya.

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾

58. Kuwa ku dhiba Mu'miniinta Rag iyo Haweenba waxayan kasbanin waxay xambaarteen Been abuurasho iyo Dambi cad.

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا

59. Nabiyouw ku dheh Haweenkaaga iyo Gabdhahaada iyo Haweenka Mu'miniinta isku dada Shuka-diinna, taasaa idiinku dhaw in laydin aqoonsado oon laydin dhibine, Eebana waa dambi dhaafe Naxariista ah.

وَإِنَّمَا مِينًا ﴿٥٨﴾
يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلُوبًا لَّا تَزُجُّ وَتِيَانِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ
يُذَنِّبْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلْبَابِهِنَّ ذَلِكَ آدَقُ أَنْ يُعْرَفَنَّ
فَلَا يُؤْذِنَنَّ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

60. haddayna ka joogin Munaafiqiintu iyo kuwa qalbiga ka buka iyo kuwa Gilgili (Beenta ku faafin) madiino waanu kugu diri kulamana Darsayaan wax yar mooyee.

لَيْنَ لَرَبِّنَا الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَعُغْرَتِكَ
بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾

61. Waana la lacnaday meelkastooy joogaanba hana la qabto oo la dilo Dilmo.

مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا نَفِقُوا أِخْذُوا وَقْتِلُوا
نَفْسِيًّا ﴿١١﴾

62. waana sunadii Eebe dadkii horee tagay wax badalina uma heshid Sunada Eebe.

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ
وَلَنْ نَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿١٢﴾

Salliga Eebe waa amaan iyo Naxariis, kan Ma'laa'igtuna Waa duco iyo Dambi dhaaf sida Dadka, aayadduna wuxuu ku faray Eebe Dadka inay ku Salliyaan Nabiga. Salaada dhexdeeda iyo markii la xuso iyo khudbadahana waaba waajib Salligu. Fadli badanbaana ku soo arooray xaalka oo ka midyahay in Nabigu yidhi (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelec): Kan iigu mudan Dadka Maalinta Qiyaame waa kan ugu badan salligayga.

Aayadaha kalana waxay cadayn in kuwa Eebe hadal xun ku dhiba iyo Rasuulkiisa xaqana ka leexda Mu'miniintana dhiba Dambi la'aan ay mudan Lacanad adduun iyo mid aakhiraba, ay xambaarsadeen abuurasho iyo dambi. Haweenkii Nabiga iyo Gabdhihiisii iyo Haweenka Mu'miniinta oo dhan waxaa la faray inay is asturaan, si loo aqoonsado inay sharafleeyihiin oon loo dhibin.

Mana haboona waana Munaafiqnimo lacanad lagu muto iyo qabasho iyo Dilba in lala dhex ordo Magaalooyinka Muslimka wax muslimka dhibi oo warbeen ah iyo Dacaayad ah, wataas akhlaaqda islaamku iyo Dhaqankiisu Dhabta ah. Al-Axzaab (56-62).

63. Dadku waxay ku warsan Nabiyow Saacadda (Qiyaame) waxaad dhahdaa Cilmigeedu wuxuu jiraa Eebe agtiis, miyaadse ogtahay inay suuroowdo inay Saacaddu dhawdahay.

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ
وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿١٣﴾

64. Eebe wuxuu Lacnaday Gaalada wuxuuna u darbay (Naarta) Sa-ciio.

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿١٤﴾

65. Iyagoo ku waari dhexdeeda wali-good oon helaynna Sokeeye iyo gar-gaare midna,

خٰلِدِينَ فِيهَا اَبَدًا لَا يَجِدُونَ وِلْيٰتًا وَلَا نٰصِيْرًا ﴿١٥﴾

66. Maalinta lagu gagadin Wajigooda Naarta waxay dhihi waan halaagsanaye haddaan Adeecno Eebe oon Adeecno Rasuulkii.

يَوْمَ نُقَلِّبُ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُوْلُوْنَ
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرْنَا اَنْظِرْنَا لِلرَّسُوْلِ اَنْ يَّخْبُرَنَا
بِنَبِيِّنَا اَطَعْنَا اللَّهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلًا ﴿١٦﴾

67. Waxayna dhihi Eebow waxaan Adeecnay Madaxdannadii iyo kuwii noowaaweynaa waxayna naga dhumiyeen Jidkii.

وَقَالُوْا رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَاَكْبَرٰنَا
فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلًا ﴿١٧﴾

68. Ee Eebow Sii kuwaas Laban laab
Cadaab Lacanadwayna Lacnad.

رَبَّنَا آتِنَا مِن مِّنَ الْعَذَابِ
وَالْعَنَمِ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾

Sida Aaayado badanba sheegeen Saacadda Qiyaame markey dhici Eebe unbaa og, inay dhawdahayna waa suurowdaa.waana sugantahay.illeen wixii kugu soosocdaba waa dhawyahaye, waxaase loo baahayahay in loo darbado'Macnase kuma jiro in la warsado goortay imaan. Gaalana Eebe wuu lacnaday Ciqaab daranna wuu u darbay iyagoo kuwaari waligood, waxayna ku calaalci inay Khasaareen markay Maqleen warkii Madaxdoodii Jidka xaqa ah ka leexisay'iyagoo warsan Eebe in kuwaas Lacnadi ku dhacdo Cadaabkana loo laab laabo. Taasina waxay ku tusin Xumaanta Saaxiibka qalloocsan iyo war xun oo la maqlo inay Sabab u tahay Ciqaab daran iyo Halaag ee waa in laga digtoonaado, wanaagana laysku raaco laguna Saaxiibo, Xumaantana laga tago lays kuna maqlin 'laguna Saaxiibin 'illeen waa lugoooyee. Al-Axzaab (63-68).

69. Kuwa (xaqa) rumeeyow hanoqonina sidii kuwii dhibay (Nabi) Muuse oo Eebe ka bariyeelay waxay (ku) sheegeen, Eebe agtiisana wuxuu ku leeyahay Waji (Sharaf).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَىٰ
فَبَرَأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

70. kuwa (xaqa) rumeeyoow ka dhawrsada Eebe hadal toosanna ku hadla.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

71. Haydiin wanaajiyo Camalkiinna hana idiin dhaafo Dambigiinee, Ruuxii Adeeca Eebe iyo Rasuulkiisa wuxuu u liibaanay dhab ahaan Liibaan weyn.

يُصَلِّحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمِن يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

72. Annagaa u bandhignay Ammaanadda (Cibaadada) Samooyinka, Dhulka iyo Buuraha wayna diideen inay Xambaaraan wayna ka Cabsadeen xaggeeda, waxaase xambaaray Dadka wuxuuna noqday Dulmi badane Jahli badan.

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

73. Si Eebe u cadaabo Munaafiqiinta Rag iyo Haweenba iyo Mushrikiinta (Gaalada) Rag iyo Haweenba.uu kana toobad aqbalo Mu'miniita Rag iyo

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ

Haweenba, Eebana waa dambidhaafe
Naxariista.

عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

Waxaa haboon inaan dhibaa la noqonin sidii Gaaladii Dhibtay Nabi Muuse Markuu xishood iyo Sharaf kula dhexnoolaa, Eebana ka fogeeyey Kana Bari yeelay waxay ku sheegeen, Sharafna Eebe agtiisa ugu yeelay. Waana in Eebe laga yaabo hadal run ah oo xaq ahna lagu hadlo si Eebe Dambigeenna u dhaaf, markaan adeecno Eebe iyo Rasuulkiisana aan u liibaano Liibaan wayn.

Ibnu Cabaas wuxuu yidhi: Ruuxii Jecel inuu noqdo kan ugu sharaf badan Eebe Haka yaabo. Hadalka toosanna waa runta iyo xaq. Eebana wuxuu u bandhigay Cirka, Dhulka iyo Buurahaba inay qaadaan Ammaano' taasoo ah Cibaadada iyo waxa lays faray iyo waxa layska reebay wayse ka cudur daarteen kana Cabsadeen, waxaase xambaaray Dad oo Dulmi iyo Jahli ku dhechan si Munaafiqiinta iyo Gaalada loo cadaabo 'Mu' miniintana looga toobad aqbaloo' looguna dambi dhaaf.

Rasuulkuna (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebekorkiisa ha yeelee) wuxuu yidhi: Afar Haddaad haysato wax kaama taaro wixii kaataga oo adduun ah, Ilaalinta amaanaada, Runta Sheekada, Fiicnida Dabecada iyo Xalaal nimada cunnada.

«Waxaa wariyey Imaam Axmed.» Al-Axzaab (69-73).

Magaca Eebe yaan ku billaabaynaa ee naxariis guud iyo mid gaaraba naxariista.

1. mahad Eebaa iska leh ay awooddiisa kujiraan waxa samooyinka iyo dhulka ku sugan, mahadna isagaa muta aakharo iyo aduunba, waana falsame xeel dheer (waxwalba oge).

2. wuxuuna ogyahay waxa dhulka gali iyo waxa ka soobixi iyo waxa ka soodagi samada iyo waxa u kori, waana naxariiste dambidhaafa ah.

3. kuwii gaaloobay waxay dhaheen nooma imaneyso saacadda (Qiyame), waxaad dhaahdaa saas ma aha ee Eebahay baan ku dhaartey way idiin imaan, Eebahay waa wax maqan oge, wax darro la egna kagama qarsoona samooyinka iyo dhulka dhexdooda iyo wax waxaas ka yar iyo wax ka weyn midna, wax walbana kitaab cad bey ku suganyihiin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْأَخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا بَلِيحٌ فِي الْأَرْضِ وَمَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَرْجُحُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ
الْعَفُورُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَأَتَيْنَنَّكُمْ عِلْمُ الْغَيْبِ لَا يُعْزِبُ عَنْهُ مِثْقَالُ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٣﴾